

Naročnina listu: --
 Celo leto . . . K 12.—
 Pol leta . . . 6.—
 Četrť leta . . . 3.—
 Mesечно . . . 1/20
Dodatj Avstrije: ---
 Celo leto . . . 15.—
Posamezne številke
 -- 16 vinarjev. --

STRAŽA

Inserati ali oznanila
 se računajo po 18 v.
 od 6 redne petivrstice:
 večkratnih oznanilih v.
 -- popust.
„Straža“ izhaja v po-
deljek in petek popoldne
 Rokopisi se ne vrataje.

Uredništvo in upravnishvo Maribor
 Broška ulica. 5. -- Telefon št. 113.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

2 uredništvom se more govoriti
 vsak dan od 11.—12. ure dopoldne.

Plačilo.

Kar se godi v javnem življenju Štajerskih, koroških in tirolskih Nemcev, je po našem prepričanju jasna odpoved avstrijski državi. Tega, kar in kakor se govori med Nemci privatno, v gostilnah in na ulici, niti nečemo omenjati. Le z neskončnim gujevom se spominjamo prvih mesecev svetovne vojske, ko so morali naši bratje in naše sestre v ječe zaradi namišljenih, brezpredmetnih denunciacij. Kolika razlika med tem, kako se je z nami ravnilo zaradi izmišljenih, in med tem, kako se sedaj niti z mazinem ne gane proti resničnim veleizdajalcem in razžalivcem najvišjih faktorjev v državi.

Da se Nemce „potolaži“, se jim obeta sedaj plačilo, in sicer na način Jugoslovancov. Nemci nič ne obetajo, da bodo svoje mišljenje spremenili, ampak zahtevajo samo, da se jih „pomiri“, in sicer da se omeji agitacija za jugoslovansko državo, da se nastopa bolj strogo nasproti našemu časopisu, da se prepovedujejo naša zborovanja, da se preganja jugoslovansko uradništvo in duhovništvo ter da se jim ustanovi navtična akademija v Trstu s konviktom.

Kakor izpričuje Seidlerjeva izjava dne 3. majnika, vlada res misli ugoditi nemškim željam. Zaradi veleizdajškega mišljenja torej plačilo od države, kateri odrekajo na svojih zborovanjih zvestobu! To je tako vznemirjevalno, da bi se nam zdelo naravnost neverjetno, ako bi ne brali Seidlerjevih besed!

Prvo preganjanje Jugoslovancov je rodilo med nami jugoslovansko idejo, ki je nepremagljiva, ki se ne da več zatreti in zadušiti. Kaj bo rodilo drugo preganjanje, tega ne vemo, a smo mirni. Samo to vemo, da preganjanja ne bodo dolgo trajala.

Kar pa pomeni stalno ogroženje slovenske zemlje, to je ustanovitev navtične šole na naših tleh. — Nemci hočejo dobiti trdno soho za svoj nemški most do Adrije.

Dosedaj so naše paroplovstvo s človeškim materialom nasičevali Slovenci in primorski Italijani. Sedaj hočejo tudi Nemci na morje, čeprav so avstrijski Nemci narod, ki ne meji na morje. Ako bi se za Nemce kje pri Bruku ustanovila višja avtomobilna ali letalska šola ali jezdarina, bi se ne čudili, čeprav sedaj v vojni ni potrebe za nove šole. A da se jim ustanovi navtična šola, čeprav jim je morje tuje, to je za nas izzivalno, tembolj izzivalno, ker se za Slovence na polju šolstva v Trstu nič ne zgodi.

Nemcem dišijo boljše službe na naših parobrodih. Tudi na morju nam hočejo pokazati, da so „herrenvolk“ in da jim morajo vsi drugi narodi le samo služiti.

LISTEK.

Jugoslavija Jugoslovancem.

III.

Kdaj so se naselili Jugoslovanci v sedanji domovini.

Nekateri zgodovinarji, med temi posebno Šafarik, so mnenja, da so Jugoslovanci prebivali v svoji sedanji domovini vse do Adrijanskega, Egejskega in Črnega morja že v predzgodovinski in rimski dobi. Tudi rimski pisatelj Plinij (r. 23 pr. Kr.) govori v svojih spisih o Slovanih. Šafarikovo mnenje podpira tudi mnoga krajevna imena iz rimske dobe. Tudi naš pesnik Vodnik je bil tega mnenja, ko je pred več nego 100 leti zapel:

Od nekđaj stanuje tukaj moj rod.

Če ve kdo za tujega, pove naj odkod.

Nasprotno je velika večina sedanjih zgodovinarjev mnenja, da so Jugoslovanci zasedli svojo sedanjo domovino šele tekom šestega stoletja. V naši razpravi se seveda ne moremo spuščati v razmotrivanja, katera trditve je resnična, zato moramo sprejeti za podlago svojim izvajanjem trditve oficijelne znanosti, da so se Jugoslovanci naselili v sedanji domovini tekom šestega stoletja.

Najprvo so naselili Jugoslovanci pokrajino balkanskega polotoka, globoko notri v Grčijo, o čemer pričajo še danes slovanska imena mnogih krajev na Grškem, potem kraje sedanje kraljevine Hrvatske in

Osvobojenje od nemškega jarma, misel jugoslovanska se mora še globlje usidراتi v naša srca!

Seidlerjeva izjava.

V seji klubovih načelnikov, katere pa se Čehi in Jugoslovanci niso udeležili, je ministrski predsednik vitez pl. Seidler dne 3. majnika izjavil, da se je vlada več kot trideset let trudila, da bi dosegla sporazum med strankami glede na vprašanje o reviziji ustave in sicer na temelju narodne avtonomije. Vlada je skušala spraviti to vprašanje na dnevni red javne parlamentarne razprave in se je neprestano trudila, da bi te zadeve spravila iz štadija internih posvetovanj v štadij parlamentarnih pogajanj. Kljub skrbnemu trudu se ji to ni posrečilo.

Vlada proti Čehom.

Seidler povdarja, da mora vlada, če splošna obravnava o ustavni preosnovi ne bo šla gladko naprej, začeti svoj program samostojno izpeljovati, kolikor je to na podlagi obstoječih zakonov sploh mogoče. To zadevo še dalje zavlačevati ne kaže. Nemogoče je tudi popolno pasivno se zadržati napram ustavni reviziji. Vlada želi torej v tej zadevi napraviti prvi korak. V tem oziru bo kmalu izšla naredba skupnega ministrstva, katera bo, ker so razmere na Češkem najbolj razjasnjene, določila imenovanje okrožnih glavarjev in sicer z narodno omejenimi okoliš. Gotove kompetence cesarske namestnije se bodo prenesle na okrožne glavarje. To je v programu vlade z ozirom na narodno avtonomijo in je nekaj, kar se da izvršiti že na temelju zakona iz leta 1868. Vlada ima jasen občutek, da se češkemu narodu s tem ne bo napravila niti najmanjša škoda. Okrožja so tudi del češkega programa in ker je ta načrt simpatičen tudi Nemcem, se vendar stvar ne more smatrati kot Čehom nevarna. To je torej vladna namera glede Češke.

Seidler o jugoslovanskem vprašanju.

Kar se tiče juga, je jugoslovansko vprašanje, katero je treba obravnavati. Seidler ne ve, ali bo kdaj nastala jugoslovanska država; izključeno pač to ni, a tukaj o tem govoriti, je nemogoče, ker ne pride v poštev pri tem samo Avstrija, temveč tudi Ogrska in Bosna. O kakem prenaplenu torej ne more biti govora. Govornik tudi ne mara o tem govoriti, ali bo mogoče priklopiti posamezna avstrijska ozemlja k tej državi, a eno je že

precej jasno, da če nastane taka državna tvorba — samoobsebi umevno more o njej biti le tedaj govor, če bo pod žezlom Nj. Veličanstva ter bo tvorila celovit del monarhije — ista ne bo vzrastla iz mirovniških pogajanj in se pred vsem ne bodo pritegnili oni deli avstrijskega državnega ozemlja, ki ležijo na poti proti Adriji in ki so v kaki zvezi z nemškim jezikovnim ozemljem. Med tem obstajajo tudi v teh ozemljih narodne aspiracije in je samoobsebi umevno, da se mora ravnati s temi narodnimi željami Jugoslovancov z vso obzirnostjo. Govornik priznava brez odloga, da bi bilo tudi mogoče Jugoslovancem priznati kulturne in gospodarske ugodnosti. A eno je gotovo: Vsa, na to se nanašajoča dobrohoteča stremjenja pa se z agitacijami, katere hujskajo narodnosti drugo proti drugi, zastupljajo razmerje med plemeni in tako oškodujejo in ogrožajo državno življenje, ne pospešujejo, marveč se jim samo škoduje. Take agitacije se morajo iz državnih interesov omejiti. Ne govorim o stvarnih, mirnih razpravah glede jugoslovanske države, a hujskajoče agitacije so nemogoče, one ogrožajo mir v državi. Takim agitacijam, ki ogrožajo mir med narodnostmi, hoče ministrski predsednik stopiti nasproti z zakonitimi sredstvi, pri čemer je seveda le samoobsebi umevno, da se takih agitacij tudi od nemške strani ne bo trpelo. Enaka pravica za vse! To izjavlja ministrski predsednik pl. Seidler jasno in pošteno.

Gospodarske in prehranjevalne razmere — kritične.

Gospodarske in prehranjevalne razmere so postale v četrtem vojnem letu samoobsebi umevno kritične, sicer ne obupne, a zelo resne. Sedaj vzdržati do končnoveljavne srečne odločitve, je eksistenčno vprašanje države. Vladi bi bilo popolnoma nemogoče, se tem nalogam, ki so velikanškega pomena, posvetiti z vso silo, če se mora gibati v sredi parlamentarnih zmešnjav. Vlada mora imeti prostost gibanja, in obenem gotova jamstva za to gibanje. Ker pa ni jamstev za mirni razvoj parlamentarnega delovanja, je bolje, da se zavleče zopetni začetek parlamentarnega zasedanja.

Odgoditev parlamenta.

Če bi zbornični predsednik z ozirom na ugovore posameznih strank ne mogel preložiti napovedanega zasedanja, bi morala vlada začeti misliti na odgoditev zbornice in sicer ne na daljši čas, temveč samo za nekaj tednov. Med tem časom bi se naj poskusilo razvozljati zamotani politični klopčič in ustvariti u-

kanskem polotoku. V svoji sedanji domovini so se naselili Jugoslovanci prilično v istem redu, kakor so preje prebivali v prvotni domovini. Govorili so en jezik. Sicer so se po raznih krajih pozneje razvila razna narečja, a vsa ta narečja od Alp do Egejskega morja se še dandanes tako vrste med seboj, da sega drugo v drugo. Ni mogoče reči, kje jenja slovenski jezik in kje se pričinja hrvaški in za macedonske Slovane se še v današnjih dneh prepirajo, jih je li prištevati Srbom ali Bolgarom.

Tu pove torej dr. Gruđen isto, kar smo tudi mi izvajali v prvem poglavju svoje razprave. Zgodovinske prilike ali boljše nepravilne so prvotno enoten narod sicer razdelile in razkosale, a radi tega vendar v ljudstvu ni nikdar izumrla zavest narodne skupnosti. To nam dokazujejo posebno srbske narodne pesmi, v katerih se opetovano imenuje tam opevane srbske in bolgarske junake, vojvode, kneze itd.: slovenske. Ako pa vprašamo hrvaškega kmeta v Istri, kak jezik govori, nam bo še danes odgovoril: slovinski; s tem pa hoče reči, da je jezik, ki ga govori, isti jezik, kakor oni, ki ga govorijo Hrvatje, Kranjci, Dalmatinci itd. In v tem je nezavestno izražena misel narodne skupnosti, ki torej v ljudstvu še danes ni izumrla. Pri tem pa je le naravno, da bo ta zavest temvečja, čimvečji so medsebojni stiki prebivalcev v posameznih deželah in timmočnejša, čimbolj je prebivalstvo ene dežele ločeno od drugih sonarodnjakov.

IV.

Nekoliko zgodovine.

Jugoslovanci prvotno niso imeli velikih držav. Živel so v zavezah sorodnikov, takozvanih župah,

goden parlamentarni položaj. Vlada pa bi naj med tem tudi skušala z vsemi silami ugodno rešiti gospodarska in prehranjevalna vprašanja, da se tako reši iz kritične situacije. Seidler upa, da se bode v nekaj tednih položaj izboljšal. O izključitvi parlamentarizma pa ne more biti govora. Državne potrebe ne se morajo rešiti parlamentarnim putem do začetka poletnih počitnic. Na uporabo § 14 vlada samoobsebi umevno ne misli.

Izjave načelnikov.

Predsednik Gross je izjavil, da z ozirom na protest velikih strank ne more preložiti napovedanih sej.

V imenu nemškonacionalne zveze je izjavil dr. Waldner, da je nacionalcem vseeno, ali se seje preložijo z odredbo zborničnega predsedstva, ali potom odgoditve.

Socialni demokrat dr. Adler odločno ugovarja proti odgoditvi parlamenta. Socialni demokratje resno svajajo ministrskega predsednika pred takim korakom. Vlada se debatam, katerih se boji, ne bo izognila.

Tudi dunajski liberalci dr. Ofner protestira zoper odgoditev.

Nemški poslanci Woll, Dinghofer, Teufel in Jukel so zadovoljni z odgoditvijo zasedanja.

Socialni demokrat Seitz je nastopil proti nemškim strankam in je izjavil, da če vlada ne najde drugega izhoda za mirno parlamentarno delo, potem pa naj odstopi.

Italijan Conci je tudi ugovarjal proti odgoditvi državne zbornice.

Enako se je tudi Poljak Zieleniewski z odločnostjo zavaroval imenom Poljskega kluba proti vladni odredbi, ki bi, četudi samo za krato časa, izključila delovanje parlamenta.

Cesar je pooblastil ministrskega predsednika, da naj odgodi državni zbor. Predsednika poslanske in gosposke zbornice sta dobila dne 4. t. m. dopis, s katerim se odgodita obe zbornici. Neuradne vesti iz Dunaja naglašajo, da bo parlament odgoden do 18. junija 1918.

Jugoslovanska deklaracija.

Jugoslovanski klub je sprejel nadalje sledeče izjave za majniško deklaracijo: Koroški Slovenci in Slovenke (kraj žal ni označen) se z navdušenjem pridružujejo deklaraciji (1100 podpisov), narodno ženstvo iz župnije Dol in iz Hrastnika 890, občina Stročjavo-Pristova pri Ljutomeru, žene in dekleta župnije Sv. Ruperta v Slov. gor., občina Sv. Florijan pri Sošanju, žene in dekleta občine Ivanjševci pri Radgoni (geslo: „Ne bo nas več tujčin tepal, ne tlačil nas krvavo; naš rod bo tu gospodoval, naš jezik, naše pravo!“), možje, žene in dekleta občine Pobrežje pri Ptuj, možje, žene in dekleta občine Rogoznica v ptujski okolici, slovenski in hrvaški rudarji v Fohndorfu na Gornjem Štajerskem 170; možje in mladeniči, žene in dekleta iz Podgorja 198, občina Pokošje pri Slov. Bistrici, zavedni občani občine Družmirje pri Sošanju, zavedne Slovenke iz Ostržnega pri Celju, možje in mladeniči, žene in dekleta župnije Sv. Florijan pod Bočem, občina Ihova občina Golavabuka pri Slovenjgradu, občina Velika Pirešica, župnija St. Janž na Dravskem polju (občine: Prepolje, Starše, Terniče, Sv. Marjeta, Loka in Zlatofčje) skupaj 823, Slovenci in Slovenke iz Kotelja na Koroškem 216 se pridružujejo deklaraciji: „Kot teptani slovenski narod na Koroškem dajemo duška visokemu namenu in cilju naših poslancev. K temu koraku nas v prvi vrsti veže dolžnost, silijo razmere, da ne bomo več hlapčevalitna naši slovenski zemlji. Zemlja, na kateri stojimo, je čisto slovenska že od ustoličenja koroških vojvod. In sedaj nam gospo-

Na čelu take župe je bil izvoljen župan, ki je vodil vse upravne posle. V času vojne pa je več žup izvolilo skupnega vojvoda ali velikega župana. Ko je pa bila nevarnost trajna, je tudi veliki župan obdržal svoje dostojanstvo trajno. Leta 623 po Kr. pa je kralj Samo združil severne in južne Slovence v mogočno državo. Ta država se je raztezala od Baltiškega do Adrijanskega morja, a Samov vpliv se je raztezal tudi na Hrvate in Srbe, ki so se začetkom sedmega stoletja z drugimi Slovani vred rešili obrskega jarma. Toda po Samovi smrti je njegova mogočna država zopet razpadla v razne male kneževine, oziroma velike županije. Za nas Slovence je tu posebno važna gorotanska vojvodina. Gorotanski vojvoda Borut je leta 745 poklical proti Obrom, ki so hoteli znova zaslužiti Slovence, na pomoč Bavarce. Bavarci so sicer poslali pomoč in združeni Slovenci in Bavarci so premagali Obre. Toda Slovence je bavorska pomoč drago stala. Postal so odvisni od Bavarcev in morali so priznavati frankovsko nadoblast. V tem je začetek naše narodne nesreče, ker se nismo od tedaj nikdar več otresli tujega jarma.

Vendar eno dobro je imela ta zveza: Slovenci so spoznali kršćanstvo. Toda bilo je še mnogo hudih in krvavih bojev, predno so se vsi Slovenci pokristjanili.

Dalje sledi.

dari Nemec. Živela Jugoslavija!“ Župnija Brnca pri Beljaku 262, žene in dekleta iz vasi Boršt-Zabrezec (opravičujejo zakasnitev s tem, da jim je orožništvo pole zaplenilo!).

Za jugoslovansko deklaracijo se je izjavil odbor slov. kat. izobraž. društva v Studencih pri Mariboru.

Francosko bojišče.

Položaj na fronti povečini nespremenjen. Francozi in Angleži so prišli na mnogih mestih k protinapadom. Za goro Kemmel se vršijo zelo krvavi boji.

Vojna posvetovanja naših sovražnikov.

V Abbevillu na Francoskem se je vršilo pod predsedstvom Clemenceau-a veliko vojno posvetovanje vseh entitnih držav. Posvetovanja so se med drugimi udeležili tudi angleški ministrski predsednik Lloyd George, italijanski ministrski predsednik Orlando, angleški vojni minister Milner, vrhovni poveljnik vseh entitnih armad general Foch ter vojaški zastopniki najvišjega vojnega odbora. Posvetovali so se o vojaških vprašanjih in se je dosegel popoln sporazum.

Nemci na Finskem.

Na južnem Finskem so nemške čete v petdnevni bitki pri Lahtiju in Tavastehusu uničujoče porazile finsko revolucionarno armado. Vjetih nad 20.000 mož. Plen zelo velik. Južnozahodna Finska je popolnoma očiščena revolucionarnih čet.

Politične vesti.

Minister Zolger odstopi? V parlamentarnih krogih se naglašja, da bodo vložili prošnje za odstop ministri vitez pl. Zolger, grof Silva-Tarouca in Tvardovski. Cesar bo baje sprejel, kakor ve poročati „Tagesspošta“, samo demisijo Jugoslavana Zolgerja.

Državni zbor bo v svoji seji dne 18. junija — če bo sploh prišlo do seje — sklepal, kakor pravijo nemška časnikarska poročila, o začasnem proračunu do 31. dec. 1918 in o podaljšanju poslanskih mandatorov.

Tudi odseki ustavili delo. Z ozirom na odgoditev zbornice so tudi državnozborski odseki ustavili svoje delo.

15 okrožnih glavarjev bo baje v kratkem imenovanih na Češkem.

Okrožja na Češkem. Od 15 okrožnih glavarstev na Češkem bo devet čeških in šest nemških. Nemci upajo na mesta nemških glavarstev spraviti same odločne nemške nacionalce, na mesta čeških glavarstev pa deloma nemške, deloma zmerne češke plemiče.

Čehi in Jugoslavlani trdno sklenjeni. Iz nemških virov se poroča, da je načelnik Češkega Svaza, posl. Stanek brzojavno poklical za torek, 7. t. m., vse člane kluba na Dunaj in da se govori, da nameravajo Čehi in Jugoslavlani v slučaju, ako bi sklenila konferenca načelnikov strank odgoditev parlamenta, v torek v sejni dvorani poslanske zbornice otvoriti nekaj okrujeni parlament. Nadalje se poroča iz istih virov, da so zastopniki Češke zveze in Jugoslovanskega kluba imeli v petek skupno posvetovanje o političnem položaju, ki je nastal vsled odgoditve parlamenta, ter so izjavili solidarno in enodušno, da je vlada sama prevzela vso odgovornost za razvoj političnih in aprovizacijskih razmer. Vsak enostranski in na neparlamentarnem potu zasnovani poizkus za rešitev ustavnega vprašanja pomenja veliko poslabšanje in ne obremenja samo te, temveč vsako bodočo vlado. Zavračamo z vso odločnostjo po vladi napovedane ukrepe v svrhu vzdržanja reda na jugu, ker zanje ni nikarkršnega povoda in ta vladni namen le odgovarja kapitulaciji pred enostranskim pritiskom nemških strank. Sestanka vseh članov obeh naših zvez se bosta vršila prihodnje dni in storila nadaljnje sklepe.

Češki gosposkozbornični člani so dne 3. maja podali izjavo, v kateri izražajo svojo zvestobo cesarju in se mu zahvaljujejo za njegovo resno prizadevanje za mir. Izjavljajo, da vstrajajo pri čeških državnopravnih zahtevah v zvezi s pravico samoodločbe narodov. Zavračajo napade in pavšalna sumničenja, ki jih je izrekel grof Czernin proti češkemu narodu v svojem govoru. Ugovarjajo odločno proti enostranski rešitvi narodnega vprašanja na ljubo eneemu narodu. Svajajo vlado pred vsakim

takim korakom, ki bi izzval pri Slovanih — odpor. — Podpisani so Banina, Doubrava, Goll, Hlava, Krizik, Kulp, Knez Friderik Lobkovic, Metal, Ott, Radimsky, princ Friderik Schwarzenberg, Trnka, Velslik, Vrba, Vohanka in Začek. Drugi češki člani gosposke zbornice: dr. Matuš, dr. Fort, profesor Zeithamer, grofa Sternberg in Kolovrat ter drugi, ki pri seji niso bili navzoči, še bodo podpisali izjavo. Posebno pozornost je vzbudilo dejstvo, da so to odločno izjavo podpisali princ Schwarzenberg, knez Lobkovic in drugi člani visokega češkega plemstva.

Huda zamera. Nemški nacionalci so Seidlerju hudo zamerili, da je opozoril na nemškonacionalne hujskarije v jugoslovanskih deželah ter izjavil, da se bo postavil zoper nje z zakonitimi sredstvi. „Grazer Tagblatt“ (4. majnika) se kar peni jeze in izraža svoje začudenje, da ni nobeden izmed nemških poslancev skočil Seidlerju v obraz, ko je rekel te besede. S to jezo dokazujejo nemški nacionalci, da se čutijo zadete in krive. Seidler je dregnil v sršenovo gnezdo, ko je prijel nemškonacionalne hujskace, in zdaj se mu razjarjeni hujskaci zaganjajo v obraz. Zdaj Seidler lahko vidi na lastne oči in spoznava na lastnem telesu, da so glavni in edini kalilci miru na jugu nemškonacionalni in nemškutarski hujskaci. Med Slovenci ni strastnega in sovražnega hujskastva, marveč samo mirno in stvarno razpravljanje o jugoslovanski državi, kar Seidler sam proglašja za popolnoma zakonito in dovoljeno.

Kdo hujsko na jugu? Ministrski predsednik Seidler je nastopil v seji klubovih načelnikov proti „agitacijam, ki hujskajo narod proti narodu“ in proti „agitacijam, ki ogrožajo mir med narodnostmi.“ Ali morda hujskamo na jugu Slovenci in Hrvatje? Priporočamo Seidlerju, naj čita: Marburger Zeitung, Stajerca, Deutsche Wacht, Grazer Tagblatt, Tagespost, Freie Stimmen in enake južnoavstrijske nemške liste. Tu bo našel glavne hujskace na avstrijskem jugu. Nadalje naj gre Seidler na Mravlagove, Ambrožičeve in Fizičeve shode in Volkstage, tam bo zopet našel več kot dovolj hujskarije proti Jugoslovonom. Priporočamo mu tudi, naj pogleda v nemške ljudske in srednje šole na slovanskem jugu in videl bo, kako nahujskana je šolska mladež proti avtohtonim Slovincem. Ministri naj pogledajo tudi na ulice v Mariboru, Ptuj, Celju in Celovcu in videli bodo, kako so priseljeni nemški nacionalci nahujskali poulično sodrogo proti domačinom Slovincem. Sicer pa Seidler sam priznava v svojem govoru, da je treba zoper nemškonacionalne hujskace na jugu nastopiti z zakonitimi sredstvi. Mi Jugoslavlani ne hujskamo ne v listih, ne na shodih, ne v šolah in ne na ulicah proti Nemcem, ampak mi se samo branimo proti nemški hujskariji in v to svrhu organiziramo naše ljudstvo na shodih in ga navdušujemo za narodno svobodo in za jugoslovansko samostojnost. Naše gibanje, naše delo se vrši v poštenih mejah, brez hujskarij. Hujskajo proti Slovincem samo nemški nacionalci in njih trabanti — nemškutarji.

Nemška sodba o nemških nacionalcih. Graški „Sonntagsbote“, glasilo srednje- in gornjštajerskih nemških kmetov, piše dne 4. maja o nemških radikalcih med drugimi sledeče: Pripricani smo, da moremo tvoriti močno Avstrijo le tedaj, če vsi narodi države živijo skupaj v slogi, edinosti in v zadovoljstvu. Obžalovali smo večkrat in javno, če naši nemški radikali zahtevajo cesar, kar se ne strinja s temeljnimi načeli o krščanski ljubezni do bližnjega in nikdar se nismo bali izreči javno, da na tak način ni mogoče priti do sporazuma med narodi. Dandanes večina nemškega naroda že sama uvideva, da je bilo stremljenje naših nemških radikalcev popolnoma pogrešeno, ker hočejo prisiliti nenemške narodnosti, da se morajo učiti nemščine, kajti naravna posledica tega je, da se nenemški narodi naučijo nemškega jezika, toda pri tem še pa vseeno niso Nemci, do čim smatrajo naši nemški radikali za veliko sramoto, če bi se kak Nemec n. pr. učil slovenskega jezika. Na nemških Volkstagh oznanjujejo nemški radikali svoje zveličavne nauke, iz katerih je razvideti, da se jih ne more spraviti v sklad ne z zvestobo do cesarja, ne z avstrijsko državno mislijo in tudi ne s pravicami, ki so zajamčene v državnih osnovnih zakonih. Nemški radikali nimajo nobene pravice, da bi oznanjevali svoje zveličavne nauke v imenu vsega štajerskega nemškega prebivalstva! Nemški nacionalci in nemškutarji, sedaj morate vendar vedeti in videti, če niste s slepoto udarjeni, kje je pravzaprav iskati veleizdajalcev, saj vam to pravijo vaši lastni — rojaki!

Preiskava o izdajstvu dr. Pivkote se nadaljuje. Na interpelaciji nemških poslancev dr. Marekha in tovarišev o zadevi izdajstva nadporočnika in nekdanjega profesorja na mariborskem učiteljskem dr. Pivka je odgovoril domobranski minister pl. Czapp, da mu je o tej zadevi poročala armadna skupina barona Conrada sledeče: Italijanski vpad v naše črte Carzanu dne 18. septembra 1917 o polnoči je bil omogočen vsled izdajstva nekega oddelka naših čet. Sovražniku se je posrečilo brez artilerijske priprave nenadoma vdreti v naše postojanke, vsled česar je bil naš položaj precej opasen. Ker so pa posegli v meš sosedni oddelki naših čet, se je položaj v nekaj urah popolnoma spremenil in sovražnik je bil vržen nazaj, pri čemer smo mi izgubili 10 častnikov in 306

Za slovensko šolo v Mariboru so nadalje darovali: Posojilnica pri Sv. Lenartu 1000 K prva porokroviteljica); Franc Ogrizek, župnik v Dramljah, 5 K; Josip Berlič nabral med Slovenci v Hörgasu 30 K; Vilko Weixl, trgovec v Mariboru, del čistega dobička za prodane slovenske razglednice 50 K; Fran Stelzer, četovodja 117. golka, nabral med slovenskimi voaki 83 K; Evkica Frangež v Rogozi 50 K; J. Klemenčič, učitelj pri Sv. Trojici, 10 K; upravnništvo „Slov. Naroda“ 260 K; Franc Lovrenko, župnik v Razboru, 10 K; dr. Alojz Rakun v Sevnici 10 K; Marica Pušenjak, učiteljica pri Kapeli, nabrala pri otrocih 1.—4. razreda 30 K; Rudolf Pevec v Mozirju 20 K; Anton Krepek v Mariboru 5,10 K; gđč. Teie v Hočah 10 K; A. Golob 10 K; J. Jeras 10 K; gospa Jeras 5 K; J. Andlovic 5 K; gđč. A. Hočevar 4 K; Neimenovan v Hočah 4 K; dr. Maks Pregli v Vuzenici 10 K; Miloš Oset na Muti 10 K; Karl Guček, kaplan na Muti, 3 K; Anton Mravljak, župan v Vuzenici, 10 K; Alojz Grubelnik v Št. Janžu 10 K; A. Plemen v Dravčah 1 K; Simon Jernik v Št. Janžu 5 K; Miha Rogina v Dravčah 10 K; Neimerošana v Trbonjah 10 K; Ivan Mankoč v Mariboru 100 K; gđč. Cenkca Horvat v Mariboru 10 K; Mirko Lešnik, učitelj v Št. Vidu pri Puču, 10 K; Mirko Muršec v Blanskem 10 K; poročnik Ivan Trinkaš 20 K; Josipina Krule v Slov. Bistrici 20 K; Pavel Zafošnik v Spodnji Novivsi 20 K; poročnik Jul. Deronovša 25 K; nadporočnik Suzum 10 K; Jakob Vrečko v Mariboru 10 K; Terezina in Heda Lovrec v Mariboru 5 K; poročnik Janjo Gračnar 10 K; Alojz Neudauer, posojilnični tajnik v Gornji Radgoni, nabral med Slovenci, Čehi, Srbi in Hrvati pod narodnim geslom 82 K; Franc Sinko, župnik pri Sv. Martinu, 15 K; Mirko Gruden, ravnatelj podružnice Ljubljanske kreditne banke v Celju, 20 K; Fr. Ks. Petek na Ljubnem 50 K; Fric Štumberger v Brežicah 10 K; Jernej Tominc v Lembahu 10 K; Jurij Gril, posestnik v Gradišču pri Lučanah, 100 K; Janez Rožman, župnik v Zavodnjem, 20 K; gđč. Stana Pertotova v Trstu nabrala med tržaškimi planinci 234 K; Josip Holy v Brežicah 8 K; Ana Jerič v Škalah pri Velenju 4 K; Anton Rovtar v Gornjemgradu 10 K; Ivan Zapečnik, župan v Ribnici, 300 K; Marija Lešnik v Radvanju 5 K; poročnik Božidar Gajšek 20 K; mag. pharm. Alojz Benkovič v Mariboru 10 K; poročnik Alojz Malenšek 10 K; Anton Koder, notarski kandidat, 10 K; Edi Vauotič 5 K; Rudolf Pust v Krčevini 5 K; Anton Arhar v Mariboru 10 K; Anton Ornik v Mariboru 10 K; Franc Korošec, nadžupnik pri Sv. Križu, 100 K; Anton Šlamberger, veleposestnik v Zerkovcih, 100 K; Bralno društvo v Št. Ilju v Slov. gor. 30 K; Miha Lendosek, župnik v Makolah, 100 K; Posojilnica v Makolah 100 K; M. Vauhnik pri Sv. Marku 10 K; Franc Štuhec, župnik pri Sv. Juriju ob Ščavnici, 10 K; Franc Tróp, župnik pri Sv. Marjeti, 10 K; Elđi Kramberger, zdravnikova soproga pri Sv. Lenartu, 10 K; Janez Štuhec ter enolet-

Cesar na fronti. Cesar Karel se je dne 2. maja podal na italijansko fronto. V njegovem spremstvu

ni prostovoljec poddesetnik Josip 'Železnik' nabrala pri 1-33 in 36. stotnici 162 K. — Rodoljub, posnemaletel — Prispevke je pošiljati na naslov: Moška podružnica Družbe sv. Cirila in Metoda v Mariboru. Šolski odsek.

V spomin obletnice naše majniške deklaracije Vam pošiljam iz bojnih poljani mali dar 10 K za Tiskovni dom v Mariboru, kateri naj bo buditelj in stražar nas štajerskih Slovencev. Jugoslovanski poždrav vsem Slovincem in Slovenkam! — Zdravko Prisan, telefonist na bojišču.

Učiteljica slovenske šole in žena davčnega voditelja — odborici nemškega Schulvereina. Iz Slov. Bistrice nam pišejo: Na zadnjem občenem zboru tukajšnjega Schulvereina sta bili med drugimi izvoljeni v odbor tudi učiteljica Lercher, ki se poteguje za nadučiteljsko mesto na naši slovenski okoliški šoli, in soproga davčnega upravitelja Pichlerja ter sodnijski uradnik Fasching, ker je Schulverein najbojeviše društvo, ki ima edini namen, potujčevati slovensko dečo, opozarjamo poklicane oblasti na to delovanje svojih uradnikov med slovenskim ljudstvom, ki je s svojimi žulji vzdržuje.

Železniška nesreča na Ogrskem. Dne 1. maja se je na železniški progi Bülimesta-Dunaj pri mestu Parkany-Na prijetila velika železniška nesreča. Na nekem železniškem vozu se je vnel petrolej, ki je tekel iz sodov in v hipu je bilo 13 železniških vozov v plamenu. Zgorelo je vseh 13 železniških vozov, mnogo živine, ki je bila v dotičnih železniških vozovih in tudi tri mrtve osebe so izveli iz razvalin. Koliko oseb je prišlo ob življenje, še do edaj ni dognano.

Gospodarske novice.

Za popisovanje zemljišč. Osebe, ki so sposobne in zanesljive ter večje čitanje mar, zmožne obeh deželnih jezikov, se sprejmejo za popisovanje obdelanih zemljišč. Prijave sprejema c. kr. nadgeometer na okrajnem glavarstvu v Mariboru.

Vspehi novega rekviriranja žita malenkost i. Predsednik urada za ljudsko prehrano, dvor i svetnik Paul, se je glede uspehov novega rekviriranja žita izjavil na ram poročevalcu lista „Zeitu“ sledeče: Vspehi novega rekviriranja žita pri kmetih utegnejo težko biti taki, kakor se je prvotno upalo. Kljub obljubi, da dobi vsak, kdor odda žito, sladkorja, brez sladkornih kart in kljub drugim lepim obljubam poč kmet enostavno ni več v stanju, da bi oddal še kaj žita, ker so kmetje vsled pomanjkanja krmi bili prisiljeni pokrmiti živino vse svoje odvisne zaloge žita. Rekviriranje malenkostne množine žita je treba takoj oddati industrijskim krajem. Ogrska nas ne more več nadalje oskrbovati z žitom, kajti zadnje rekvizicije žita na Ogrskem so bile brezuspešne. Dokazano je, da je Nemčija samo do 15. junija preskrbljena z žitom, od tistega časa nadalje bo pa navezana samo na dovoz iz Ukrajine. K sreči je upati, da letošnja žetev ne bo slaba, kajti vremenske razmere so setvam letos ugodne. Stanje žetev je letos za 16 dni boljše, kakor v lanskem letu v istem času. Ako se vremenske razmere ne bodo obrnile na slabše, smemo nač računati, da bomo imeli letos srednje-dobro letino.

Kmetje in nemškutarski meščani na Spodnjem Štajerskem. Rovarenje nemškutarjev je rodilo čuden sad. Če pride nemškutar kupovat, mu kmetje zapirajo vrata. Za to se naj zahvalijo Nemci pri Mravlagu, Girstmayru in Lutschounigu.

Iz Ukrajine so došli na Dunaj že trije vagoni. Po pogodbi bi imelo priti okoli 120.000 vagonov. Začetek je storjen. Grof Czernin je že za mesec april obetal, da moka pride, zdaj jo Seidler obeta za mesec junij. Grof je od Madžarov, da nočejo Seidlerju verjeti in posočiti moke do junija.

Dopisi.

Maribor. Prijatelj lista nam piše: Nemci priredijo prihodnje nedeljo, dne 12. maja, ob 11. uri na Glavnem trgu velik Volkstag za hujškanje proti Slovincem. Po Mariboru se govori že tedne in tedne, da bodo Nemci ta dan razbijali šipe na slovenskih hišah, pobijali Slovence in da se bodo ta dan krvavo maščevali za St. Janž. Seidler je dne 3. t. m. izjavil, da bo z zakonitimi sredstvi nastopil proti hujškajobim agitacijam z nemške strani. Kako se to vne-ma s tem shodom? Nemci namreč govorijo, da imajo že dovoljenje za shod v žepu. Kaj pa namerava vlada ukreniti za varnost življenja in lasti Slovencev? Slovenci energično protestiramo, da bi se vršil kak Volkstag za hujškanje proti nam na Glavnem trgu, ki je vendar javni prometni prostor za vse ljudi, ne samo za Nemce. Naj Nemci zborujejo v kazini, pri Gambrinu ali na Schmidererjevem svinjskem dvorišču, a na Glavnem trgu ne!

Študenti pri Mariboru. Naše Slovensko katoliško izobraževalno društvo se je v zadnji odborovi seji soglasno izjavilo za jugoslovansko deklaracijo. Odbor je napravil važne sklepe za plodno delovanje društva. Vsak odbornik se je zavezal, da bo do prihodnje seje pridno nabiral nove uče. Opozarjamo Slovence in Slovenke v študencih, pri Sv. Madaleni, v Mariboru in sosednjih krajih, da pridno pristopijo k društvu. Odbor bo skrbel, da bodo v društvu sobi na razpolago udom večkrat v tednu slovenski listi. Pomnožila se bo tudi knjižnica. Društveni

prostori se nahajajo v Šusteričevi ulici števil. 2 in so odprti sedaj vsako nedeljo od 10. do 12. ure predpoldne.

St. III v Slov. gor. Tukajšnjim zagrizenim Nemcem in protestantom je mrzela proslava godu cesarice Zite. To so dokumentirali na razne načine. So hujškali proti slavnosti v Slov. Domu tako, da so se nad tem zgražali celo poštene Nemci. V soboto pred slovesno službo božjo, ko so Slovenci streljali z možnarji na čast cesarici Ziti, je rekel znani privandranec o tem slavlju: „Das ist eine Dummheit!“ (To je neumnost!) Tako sodijo naši narodni nasprotniki o slavlju na čast avstrijski cesarici Ziti!

Svečina. „Slov. Narod“ poroča: Pretekli teden je umrl tukajšnji župan, gostilničar in posestnik Al. Menhardt, ki je bil sicer tih mož, a po svojem delovanju eden izmed glavnih stebrov nemškega v naši obmejni občini. Za glavnega dediča svojemu velikemu premoženju — baje 300.000 K — je postal nemški Schulverein, z obilnimi volili pa se je spomnil tudi sorodnikov in znancev pod različni pravno neobveznimi pogoji. „Marburger Zeitung“ ga je slavila kot velikega nemškega moža in imenovala njegova volila zanimiva in originalna. Škoda, da ni navedla nobenega primera. Originalno je npr. Menhardtovo volilo občinskemu predstojniku sosednje občine, Jožetu Paskolu, rojenemu Lahu, sedaj pa velikemu kričaču in voditelju nemškutarije ob jezikovni meji. Temu renegatu je volil Menhardt svojo nočno posodo (kloset) s klosetnim papirjem in z vsebino vred in 5 K za nabavo znane knjižice o dostojnem vedenju „Knigge, Umgand mit Menschen.“ Pokojnik je določil, naj oporoko prečita pred zbranimi pogrebi pred sedmini odposlanec okrajnega sodišča. „Marburgerca“ je poročala, da je to storil nek nadoficijal. Zanimivo je pri tem, da dotični gospod ni prečital cele oporoke, kakor je želel zapustnik, ampak je zamolčal nekatere značilne odstavke. Volila g. Paskolu tudi ni prečital, da se ne bi zameril temu gospodu, če bi ljudje izvedeli Menhardtovo mnenje o renegatih. Misli si je pač: Menhardt je mrtev, Paskolo pa živ in vpliven mož. Brez kompromisov ne gre, tudi če so Nemci sami med seboj. — Ali je Paskolo vesel te oporoke, še nismo izvedeli.

Slov. Bistrica. Naša lokalna železnica vozi sedaj samo popoldne k brzovlaku ob enih in nazaj ob pol štirih ter k večernima osebnima vlakoma. K dopoldanskemu osebnemu vlaku, ko bi bilo najbolj potrebno, pa ne vozi in morajo torej potniki iz glavnega kolodvora peš romati v mesto. Naši mestni očetje se briga o rae za bangermansko politiko, kakor pa za blagor svoje občine. — Krompir, ki ga je zadnja nesrečna komisija z nadzornikom Kahlerjem rekvirirala na Pohorju, so prihajali v Slov. Bistrico in so ga prešli večidel bistriški posestniki po par sto kilogramov, čeprav so ga larsko leto sami več kot dovolj pridelali. Pohorskim kmetom, ki letos niso imeli drugega kot krompir, pa so ga odvzeli!

Pamece. N. prozina vnešenec Gospodovega, 9 majnika, popoldne po večernicah je pri Vrhnjaku občni zbor podružnice Slov. Straže za Sp. Mislinjsko dolino. Govoril dr. Hohnjec.

Gotovlje. Po smrti je bil odlikovan s srebrno hrabrostno svetinjo II. vrste mladenič Vinko Pikel. Služil je pri 7. pešpolku. Bojeval se je 29 mesecev na laški fronti, ne da bi dobil enkrat dojust. Silno je še želel videti svoj dom, starše, brate in sestre. Pa n. mu bilo dano. Padel je junaške smrti pri naskoku na gori Monte Avalone dne 18. dec. 1917. Vsemogočni naj tolaži njegove domače!

Sv. Vld pri Planini. Dne 14. aprila smo spremili v rezgondni grob pridno deklico Kar. Praunzeis, hčerko občespoštovanega Franca Praunzeis, posestnika v Doropolji pri Planini. Hudo bolezen jetiko, katera jo je mučila skozi pet mesecev, je prenašala voljno in udana v božjo voljo. Zapustila je ta svet v cvetu svoje mladosti v 16. letu. Njen brat že 1 celo leto dni ročiva v hladni zemlji daleč proč od ljube-ga domovja, na južnem bojišču, kjer je padel za presvitlega cesarja in domovino proti izdajalskemu Italijanu. Svetila obema nebeška luč!

Kozje. V nabiralnik za vojno-pomožne namene pri davčnem uradu v Kozjem se je dozdaj nabralo 11 635 K; od te svote se je odposlal znesek po 5757 K vojno-pomožnemu uradu vojne-ga ministrstva, znesek po 5878 K pa za sklad v podporo vdov in sirot na bojnem polju padlih vojakih 3. kora.

Na Bizeljsko!

Veliko zborovanje na Bizeljskem

se vrši

v nedejo, dne 12. maja,

popoldne ob 3. uri na Juvancičevem v Gornji Susici. Govorijo poslanci dr. Korošec, dr. Benkovič in dr. Jankovič. Tudi Hrvatje se udeležijo tega zborovanja. Shod utegne postati sijana manifestacija Sotelske doline za jugoslovansko deklaracijo.

Velik deklaracijski shod v Trbovljah. V Trbovljah se vrši dne 19. t. m. ob 2. uri popoldne v gostilni Špan velik deklaracijski shod, na katerem bodo govorili dr. Korošec, dr. Ravnihar, dr. Benkovič in dr. Kramer.

Najnovejše avstrijsko uradno poročilo.

Dunaj, 5. maja.

Artilerijski boji na južnozahodni fronti se nadaljujejo. Ob spodnji Piavi smo preprečili Italijanska poizvedovalna podvzeta.

Iz nemškega poročila.

Berolin, 5. maja.

Po močuri ognjeni pripravi so francoske divizije zama napadle nemške postojanke pri Kemmetu in Bailleulu. Bile so odbite. Nameravan angleški napad zahodne od Bailleula ni prišel do veljave. — Na obeh straneh Some je ožine artilerijski ogenj.

Lloyd George o položaju na fronti.

Angleški ministrski predsednik Lloyd George je izjavil o svojem obisku na zahodni fronti, da vlada pri angleški kakor francoski armadi veliko zaupanje v bodoče boje. Generali Foch, Petain, Perching, Ryng Rawlinson in drugi visoki poveljniki ter navadni vojaki, ki so zadnje tedne izvrševali na fronti težko delo, upajo, da se bodo vojni dogedki za angleško-francosko armadno ugodno zasukali. Zaupanje v bojno srečo je v njih vrstah zelo veliko. Vsi so prepričani, da bodo premagali Nemčijo in bodo prizadeli nemški armadi velike izgube. Generali so izjavili, da če se so vrazniku posreči pridobiti ozemlja, bo moral zato plačati ogromne obresti. Prepričani so, da bo Nemčija že kmalu obžalovala, da je pričela z ofenzivo.

Razmere v Ukrajini.

Ukrajina je dobila novo vlado. Prejšnja Rada je morala odstopiti. Zanje niso mbrali ne Nemci ukrajinsko ljudstvo. Ker Rada ni imela toliko moči, da bi spravila skupaj večje mere žita in živil za Nemčijo, je nemško vojaštvo samo vzelo v roke zbiranje in odposiljanje žita. Nemški vrhovni poveljnik je tudi izdal strog ukaz za obdelovanje polja. Vse to je Ukrajince jako ozlovoljilo. Začelo se je med njimi ustaško gibanje. Sestavil se je odbor za o voboditev Ukrajine izpod nemškega jarma. Skovali so načrt umoriti vse nemške oficirje. Rada tega gibanja ni ovirala, marveč celo podpirala. Zato je eemški maršal Eichorn dal povelje, naj se nekateri člani Rade zaprejo. Medtem pa je ukrajinsko ljudstvo samo ostavilo Rado. Sedemstisoč kmetov se je zbralo v Kijevu ter se ukrajinskega generala Skoropadski preglasili za diktatorja in helmana Ukrajine. Novo ministerstvo bo demokratično pa nasprotno socialističnim boljševikom, ki ne priznavajo zasebne lastnine zemlje in posesti.

Nova ukrajinska vlada

V Kijevu sestavljajo sedaj novo vlado. Ministrski predsednik bo ali kadet Wassilenko (ki je prevzel začasno vodstvo ministrstva) ali pa liberalni oktolrist Lysogub. Zanimivo je, da je v novem ministrstvu veliko število članov kadetske stranke, pristašev Miljkova. Stranke skrajne leve v ministrstvu sploh niso zastopane. To je uspeh spretnosti, demokratične kmetom prijazne, pa vedar rusko — imperialistične politike kadetev.

Osebe

sposobne, zanesljive, čitanja katastralne mape vajene, obeh deželnih jezikov zmožne se sprejmejo za pozvedbe obdelanih površin.

Glavno delo obstoji v sprejemanju napovedi zemljiških posestnikov (najemnikov) in v vpisu istih v posebne za to pripravljene popisovalne pole na sedežu dotične občine.

Prijave sprejema nadgeometer v uradnem postopju (okr. glavarstvo) v Mariboru soba št. 19, pritličje desno.

Žveplo za sode 1 kg 36 K razpošilja po poštne povzetju A. F. Kropak, Maribor, Bismarkova ulica št. 19. 87